

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 556/2013-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť A. P., T., zastúpenej advokátom JUDr. M. R., Ž., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 107/2010 a jeho rozsudkom zo 16. marca 2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 171/2011 a jeho rozsudkom z 28. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2013 doručená sťažnosť A. P. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „žalobkyňa“, resp. „dovolateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl.

48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 107/2010 a jeho rozsudkom zo 16. marca 2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 171/2011 a jeho rozsudkom z 28. novembra 2012.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalobkyne v súdnom spore o náhradu škody z ublíženia na zdraví vedenom Okresným súdom Čadca (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 6 C 100/2003 proti žalovanému F. M., za účasti S., B., zastúpenej A., a. s., B., ako vedľajšej účastníčky na strane žalovaného (ďalej len „vedľajší účastník“). Sťažovateľka sa žalobou z 10. júla 2013 domáhala zaplata sumy 461 400 Sk (15 315,67 €) predstavujúcej dvadsaťnásobné zvýšenie náhrady za bolesť spôsobenú jej poškodením zdravia a jeho liečbou ako následkami úrazu z dopravnej nehody zavinenej žalovaným. Okresný súd (v poradí štvrtým) rozsudkom z 15. decembra 2009 (pozri tiež bod 9) uložil žalovanému zaplatiť sťažovateľke 11 038,63 €, nahradiť jej trovy konania vo výške 5 991,45 € a zaplatiť štátu preddavkové trovy. Krajský súd rozsudkom zo 16. marca 2011 na základe odvolania vedľajšieho účastníka zmenil prvostupňový rozsudok tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke 317,67 € a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky z 25. marca 2011 rozsudkom sp. zn. 6 Cdo 171/2011 z 28. novembra 2012 zamietol a úspešným účastníkom nepriznal trovy dovolacieho konania, keďže im žiadne nevznikli.

3. Sťažovateľka (vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu krajského súdu) uviedla:

„... argumentácia odvolacieho súdu v písomnom vyhotovení rozhodnutia argumentačne nezodpovedá potrebe presvedčivosti rozhodnutia, vyplývajúcej pre súdy z ust. §-u 157 ods. 2 veta druhá O. s. p. a súčasne poukázala na to, že pokiaľ odvolací súd mení súdom priznanú výšku odškodnenia z dôvodu, že za primeranú považuje náhradu v inej výške, musí v odôvodnení zmeňujúceho rozhodnutia vysvetliť dôvody, ktoré ho viedli

k zmene náhľadu, musí poukázať na určité skutkové alebo právne významné okolnosti a s poukazom na ne vysvetliť, prečo a z akých dôvodov dospel k záveru, že primeranou nie je náhrada, ktorú viacnásobne určil súd prvého stupňa, ale náhrada podstatne iná. Odvolací súd tak odignoroval záver a právny názor prvostupňového súdu ohľadom mimoriadneho navýšenia bodového ohodnotenia, ku ktorým prvostupňový súd dospel počas 8 ročného konania a ktoré boli obsiahnuté v jeho rozsudkoch zo dňa 30. 3. 2005, 15. 2. 2007, 7. 8. 2008 a dňa 15. 12. 2009. Keďže odvolací súd pri zmene rozhodnutia nahradzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa, musí jeho rozhodnutie aj v tomto smere obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie zahŕňajúce výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Len také rozhodnutie možno označiť za preskúmateľné. Odvolací súd však v dôvodoch svojho rozhodnutia ani neuviedol, či priznaná výška odškodnenia dostatočne zohľadňuje nepriaznivé dôsledky poškodenia zdravia navrhovateľky. Pokiaľ však odvolací súd pri odškodňovaní navrhovateľkou vytrpenej bolesti s poukazom na rovnané zistenia považoval 15-násobné zvýšenie priznané prvostupňovými súdom za neprimerané a za primerané považoval iba nim dané základné bodové ohodnotenie, svoj postup bez bližšieho vysvetlenia vôbec nezdôvodnil a vo veci nevykonal žiadne nové dokazovanie...

Sťažovateľka poukázala na to, že odvolací súd sťažovateľku i napriek tomu, že sa osobne zúčastnila na pojednávaní dňa 23. 2. 2011, ani nevypočul, nevypočul opätovne ani znalca a nežiadal ani predložiť zdravotnú dokumentáciu navrhovateľky, a tak si okrem iného nezadovážil rovnocenný podklad pre rozhodnutie o skutkových otázkach. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacím súdom taktiež nekorešponduje s predloženými listinnými dôkazmi a ani so samotnou výpoveďou navrhovateľky, ktorá na pojednávaniach pred prvostupňovým súdom viacnásobne uviedla, že na prekonanie pretrvávajúcich bolestí musí sústavne užívať ešte i v súčasnosti lieky potlačujúce bolesť. Na základe uvedenej analýzy teda možno konštatovať, že rozsudok druhostupňového súdu tak spočíva na nesprávnom právnom posúdení vecí a vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

Sťažovateľka súčasne poukázala aj na nesprávnu argumentáciu súdu pri nepriznaní trov právneho zastúpenia.“

4. Sťažovateľka taktiež nebola spokojná s namietaným postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorým sa v zásade stotožnil so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu a jej dovolanie ako nie dôvodné („dovolanie žalobkyne nie je dôvodné“) zamietol. Najvyššiemu súd ďalej vytykala, že „vo svojich nespočetných rozhodnutiach týkajúcich sa odškodňovania škody na zdraví (napr. 3 Cdo 282/2009, 2 Cdo 85/2008...) zrušil rozsudky odvolacích súdov práve z nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutia pri zmenách rozsudkov...“ (podobne aj v rozhodnutí tohto istého senátu v obdobnej veci sp. zn. 4 Cdo 87/2008, pozn.). Sťažovateľka ešte namietala, že jej nebolo predložené na zaujatie stanoviska vyjadrenie vedľajšieho účastníka k jej dovolaniu.

5. Sťažovateľka nesúhlasila aj s postupom a rozhodnutiami v jej veci konajúcich všeobecných súdov o náhradu trov konania:

„Sťažovateľka sa taktiež nestotožňuje s názorom krajského súdu ohľadom nepriznania trov konania, keď odvolací súd o trovách prvostupňového a druhostupňového konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu v súlade s ust. § 142 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 2 O. s. p. Navrhovateľka sa domáhala zaplatenia bolestného podľa § 2 ods. 1 vyhlášky a mimoriadneho zvýšenia bolestného podľa § 7 ods. 3 vyhlášky... Ak sa navrhovateľka domáhala nároku podľa § 7 ods. 3 vyhlášky, rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu a náhrada trov konania by sa tak mala spravovať podľa § 142 ods. 3 O. s. p...“

Máme za to, že z hľadiska rozhodovania o náhrade trov konania boli teda naplnené všetky zákonné predpoklady pre použitie ust. §-u 142 ods. 3 O. s. p... Konajúce súdy však toto ustanovenie opomenuli a nijako nezdôvodnili, prečo nepostupovali podľa tohto paragrafového znenia.“

Podľa názoru sťažovateľky „... takéto rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj dovolacieho súdu týkajúce sa trov konania pokladáme za arbitrárne a v príkrom rozpore s príslušnými ustanoveniami O. s. p. týkajúcimi sa platenia trov konania najmä § 142 ods. 3 O. s. p. pri priznávaní trov konania ohľadom škôd na zdraví, čím došlo aj k porušeniu základného práva navrhovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR“.

6. Sťažovateľka zároveň namieta porušenie „aj svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Odvolací súd rozhodol právoplatným rozsudkom až po 8 rokoch súdneho konania a konanie na dovolacom súde trvalo viac ako 2 roky, i keď sa nejedná o právne zložitú vec.“.

7. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo A. P. uvedené v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy... a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny... bolo postupom Krajského súdu... v konaní č. k. 6 Co 107/2010 a postupom Najvyššieho súdu... v konaní č. k. 6 Cdo 171/2011 porušené.

Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu... č. k. 6 Co 107/2010 zo dňa 16. 3. 2011 a rozsudok Najvyššieho súdu... č. k. 6 Cdo 171/2011 zo dňa 28. 12. 2012.

A. P. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- eur...

Krajský súd... a Najvyšší súd... sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy konania z titulu právneho zastúpenia vo výške 275,94 eur...“

II.

8. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: za krajský súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr 300/2013 z 29. apríla 2013, za najvyšší súd jeho predseda listom č. k. KP 3/2013-19 zo 14. mája 2013 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskami z 10. júna 2013 k predmetným vyjadreniam krajského a najvyššieho súdu.

8.1 Krajský súd vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol:

„... Pokiaľ ide o časový horizont vybavenia veci poukazujem na skutočnosť, že sa jednalo o skutkovo a právne náročnú vec, ktorá bola predložená na rozhodnutie o podanom odvolaní po niekoľkonásobnom zrušení veci okresnému súdu z dôvodu procesných a právnych pochybení. Krajský súd rozhodol o podanom odvolaní po doplnení dokazovania a po vykonaní pojednávania. V jednotlivostiach poukazujem na dôvodovú časť

rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 16. marca 2011, z ktorého vyplýva akými úvahami sa odvolací súd riadil pri prejednávaní a rozhodnutí v danej veci...

... vec bola Krajskému súdu... predložená Okresným súdom... na rozhodnutie dňa 26. 03. 2010 a meritórne rozhodnutá dňa 16. 03. 2011; s právoplatnosťou dňa 18. 03. 2011. K dĺžke konania pred odvolacím súdom poukazujeme i na judikatúru Ústavného súdu SR...

Za významnú Krajský súd... považuje i okolnosť, že sťažovateľka (ani F. M.) v postavení účastníka daného občianskeho súdneho konania (sp. zn. 6 Co/107/2010) nepodala v minulosti sťažnosť na prieťahy v konaní, o ktorej by postupom v zmysle § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. osudoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov konal predseda Krajského súdu...

Na základe vyššie uvedeného, podľa nášho stanoviska, sťažnosť nie je opodstatnená.“

8.2 Najvyšší súd vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedol:

„Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom jeho výklad a závery nie sú svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené...

Z obsahu napadnutého rozsudku vyplýva, že najvyšší súd sa námietkami dovolateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu...

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní...

Vychádzajúc z uvedeného možno uzavrieť, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

So závermi sťažovateľky uvedenými v jej ústavnej sťažnosti nemožno súhlasiť, preto navrhujem, aby Ústavný súd... túto sťažnosť, ako neopodstatnenú odmietol... Súčasne na základe Vašej požiadavky Vám oznamujem, že v dovolacom rozhodnutí riešená právna problematika nebola predmetom zjednocovacieho stanoviska občianskoprávneho kolégia

a súčasne nemám vedomosť o tom, že by sa sťažovateľka domáhala nápravy podaním sťažnosti na prieťahy v konaní. “

8.3.1 Právny zástupca sťažovateľky k vyjadreniu krajského súdu zaujal stanovisko, v ktorom v podstatnom uviedol:

„... Sťažovateľka naďalej zotrváva na konkrétnych dôvodoch bližšie uvedených a špecifikovaných v podanej ústavnej sťažnosti, pričom poukazuje aj na to, že v konaní došlo nielen k prieťahom v konaní, ale aj k neprimeranej dĺžke súdneho konania, a to z hlavne z dôvodu neustále zrušujúcich rozhodnutí odvolacieho súdu z tých istých dôvodov, čím došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru a preto navrhuje, aby ústavná sťažnosť bola prijatá a bolo jej v plnom rozsahu vyhovené. “

8.3.2 K vyjadreniu najvyššieho súdu právny zástupca sťažovateľky uviedol tieto zásadné pripomienky:

„Sťažovateľka poukazuje na porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, keďže v obdobných prípadoch Najvyšší súd SR (ako aj konajúci senát) rozhodoval protichodne a úplne opačne, ako v konkrétnej veci sťažovateľky. Máme za to, že rozhodnutia Najvyššieho súdu SR majú určovať judikatúru, stabilitu a zabezpečovať jednotnosť súdnych rozhodnutí súdov nižších stupňov. Ak dôjde k zmene v rozhodovacej praxi súdu, musí byť táto odôvodnená a súd by mal predovšetkým poukázať na svoju predchádzajúcu prax a podrobne odôvodniť, prečo starý spôsob rozhodovania už nie je v danom prípade vhodný. Zo strany Najvyššieho súdu SR však vo veci sťažovateľky o takýto prípad nešlo. Najvyšší súd SR totiž v sťažovateľkinom prípade rozhodol odlišným spôsobom ako prv v prípade skutkovo i právne obdobných veciach bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol argumenty, pre ktoré bolo v danej veci rozhodnuté inak. Argumentácia Najvyššieho súdu musí byť pritom spoľahlivým vodidlom pre obdobné prípady aj v budúcnosti. Ani odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu SR č. k. 6 Cdo 171/2011 zo dňa 28. 2. 2012 takéto závery neobsahovalo a preto je preukázané, že sa súd dôsledne neriadil ust. § 157 ods. 2 O. s. p. a tento rozsudok ani nemá dostatočné a objektívne odôvodnenie, čím došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

... sťažovateľka má zákonný nárok na to, aby priznaná náhrada za bolestné zodpovedala požiadavkám plnej a tým i spravodlivej nápravy, aby sa v jej veci rozhodlo tak, ako v iných obdobných prípadoch, má právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia ako aj zachovanie princípu právnej istoty ako aj na zabezpečenie svojho práva na rýchlú konania resp. konania súdov bez zbytočných prieťahov už i s poukazom na to, že sa jedná o náhradu za bolestné súvisiacu s poškodením zdravia, ktoré sa jej stalo pred viac ako 10 rokmi a len samotné súdne konania trvajú už takmer 10 rokov, pričom nejde o žiadnu právne a ani skutkovo zložitú vec. Sťažovateľka podala dovolanie na Okresnom súde v Čadci dňa 30. 3. 2011 a rozsudok Najvyššieho súdu SR obdržala až dňa 22. 2. 2013, t. j. takmer po 2 rokoch, má teda za to, že prieťahy v konaní boli. Sťažovateľke nebolo doručené zo strany súdu ani vyjadrenie vedľajšieho účastníka k podanému dovolaniu, aby k nemu mohla zaujať svoje stanovisko a súd vôbec ani nerozhodol o odložení vykonateľnosti týkajúce sa zaplatenie časti súdnych trov, tak ako v dovolaní žiadala. I vtom vidí sťažovateľka porušenie svojich práv účastníka konania. Sťažovateľka preto naďalej zotrváva na konkrétnych dôvodoch bližšie uvedených a špecifikovaných v podanej ústavnej sťažnosti.

Vzhľadom na dôvody uvedené v sťažnosti ako aj v tomto stanovisku, sa nestotožňujeme s vyjadrením predsedu najvyššieho súdu a preto navrhujeme, aby Ústavný súd SR, sťažnosť sťažovateľky prijal a vyhovel jej v plnom rozsahu.“

III.

9. V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd nahliadol do súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 100/2003, z ktorého považuje za dôvodné oboznámiť (vo vzťahu k predmetu sťažnosti) tieto relevantné skutočnosti:

- na čísle listu 1 súdneho spisu (ďalej len „č. 1.“) je žaloba sťažovateľky doručená okresnému súdu 10. júla 2003, ktorou požadovala zaplatenie 20-násobku bodového ohodnotenia bolestného v sume 420 000 Sk,

- č. 1. 18 – vedľajší účastník „zahlásil“ podaním z 1. októbra 2003 vstup do konania a vyjadril sa k žalobe, ku ktorej okrem iného uviedol: „Zvýšenie odškodnenia za priznané

bolestné nemôže byť odôvodňované skutočnosťami, ktoré podmieňujú zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, tak ako je to uvedené v návrhu. “,

- č. l. 41 – 44 – „*Znalecký posudok č. 6 /rok 2004“* znalca MUDr. I. H., ortopéda z V. (ďalej len „znalec“), v ktorom stanovil bodové hodnotenie za bolesť 181 bodov, ktoré zvýšil na dvojnásobok – 362 bodov a za bolesť spôsobenú ďalšími operáciami (odstránenie materiálov z tela po prvých operáciách) – 22,5 bodu, teda spolu 384,5 bodov,

- č. l. 48 – zmena žaloby na sumu 461 400 Sk,

- č. l. 54 – vyjadrenie vedľajšieho účastníka zo 14. februára 2005 ku znaleckému posudku: namietal dvojnásobné zvýšenie bolestného, podľa jeho názoru je možné zvýšenie len o 50 %; navrhol výsluch znalca,

- č. l. 63 – 65 – zápisnica o pojednávaní konanom 23. mája 2005, na ktorom bol vypočutý znalec. Vedľajší účastník žiadal žalobu zamietnuť, lebo u sťažovateľky neboli naplnené podmienky „*§ 7 ods. 3 vyhl. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v aktuálnom znení... “,*

- čl. l. 70 – 71 – zápisnica o pojednávaní konanom 30. marca 2005, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým bolo odporcovi uložené zaplatiť sťažovateľke 346 050 Sk. Vo zvyšku (115 350 Sk) bol návrh zamietnutý,

- č. l. 83 – 86 – písomné vyhotovenie rozsudku,

- č. l. 87 – odvolanie odporcu,

- č. l. 89 – 91 – odvolanie vedľajšieho účastníka z 12. augusta 2005, žiadal zmeniť rozsudok v napadnutej časti tak, „*že nárok sťažovateľky na zaplatenie bolestného podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/65 Zb. (ďalej len „vyhláška“, pozn.) zamietne a odvodzujúc od uvedeného neprizná náhradu trov konania“*, lebo okresný súd „*nesprávne vyložil ustanovenia vyhlášky č... pri hodnotení bolestného a jeho zvýšenia podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky... zvýšenie bolestného náležite neodôvodnil... “,*

- č. l. 106 – 108 – vyjadrenie sťažovateľky zo 7. septembra 2005 k odvolaniu,

- č. l. 120 – 123 – uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Co 493/2005 z 2. októbra 2006 o zrušení prvostupňového rozsudku a vrátení veci,

- č. l. 126 – 129 – zápisnica o pojednávaní konanom 15. februára 2007, na ktorom bol opätovne vypočutý znalec. Okresný súd rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľke bolestné vo výške 346 050 Sk, vo zvyšnej časti (115 350 Sk) návrh zamietol,

- č. 1. 136 – 139 – písomné vyhotovenie rozsudku,
- č. 1. 140 – 143 – odvolanie vedľajšieho účastníka z 2. mája 2007, ktorým opätovne tvrdil, že „*okresný súd nesprávne vyložil ustanovenia vyhlášky pri hodnotení podmienok bolestného a jeho zvýšenia podľa ustanovenia § 7 ods. 3 citovanej vyhlášky... sa nedostatočne vysporiadal s dôvodmi zvýšenia bolestného, zvýšenie bolestného náležite neodôvodnil*“, v odôvodnení konfrontoval skutkové a právne závery okresného súdu so znaleckým posudkom a relevantnými ustanoveniami vyhlášky,
- č. 1. 153 – 156 – vyjadrenie sťažovateľky z 12. júna 2007 k odvolaniu,
- č. 1. 161 – 168 – uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Co 158/2007 z 28. februára 2008, ktorým bol prvostupňový rozsudok zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie,
- č. 1. 175 – 177 – zápisnica o pojednávaní okresného súdu zo 7. augusta 2008. Právny zástupca sťažovateľky uviedol, že „*My sme nikdy neuplatňovali náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia. Od samotného začiatku sme si uplatňovali škodu z titulu bolestného...*“. Vedľajší účastník žiadal návrh zamietnuť v celom rozsahu, lebo sťažovateľka „*neuniesla dôkazné bremeno a nepreukázala skutočnosti, ktoré sú z hľadiska posúdenia §-u 7 ods. 3 citovanej vyhlášky právne dôležité...*“. Okresný súd rozsudkom uložil odporcovi zaplatiť sťažovateľke 332 550 Sk a konanie o zaplatenie sumy 13 500 Sk zastavil,
- č. 1. 187 – 190 – písomné vyhotovenie rozsudku (odporcovi okresný súd uložil povinnosť uhradiť sťažovateľke trovy konania v sume 86 051,50 Sk...),
- č. 1. 191 – 193 – odvolanie vedľajšieho účastníka z 15. októbra 2008; navrhol, aby krajský súd zmenil prvostupňový rozsudok tak „*že nárok navrhovateľky na zaplatenie bolestného podľa § 7 ods. 3 vyhlášky... zamietol a... nepriznal... náhradu trov konania*“. Je toho názoru, že „*okresný súd vo veci riadne zistil skutkový stav na základe ktorého vec nesprávne právne posúdil a vyvodil nesprávny právny záver... nesprávne vyložil ustanovenia vyhlášky č... pri hodnotení podmienok bolestného a jeho zvýšenia podľa ustanovenia § 7 ods. 3 citovanej vyhlášky... nesprávne rozhodol o trovách konania... mal priznať právo na náhradu len 1/3 trov*“,
- č. 1. 201 – 204 – vyjadrenie sťažovateľky z 5. novembra 2008 k odvolaniu,
- č. 1. 213 – 214 – zápisnica o pojednávaní na odvolacom súde z 26. augusta 2009, na ktorom boli vypočutí právny zástupca vedľajšieho účastníka a právny zástupca

sťažovateľky; krajský súd uznesením zrušil prvostupňový rozsudok vo výroku o povinnosti odporcu zaplatiť sťažovateľke 332 550 Sk, o povinnosti odporcu nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 86 051,50 Sk a nahradiť štátu preddavky trov a súdny poplatok; v ďalšom ostal výrok prvostupňového rozhodnutia nedotknutý; vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie,

- č. 1. 244 – 245 – zápisnica o pojednávaní okresného súdu z 15. decembra 2009; súd rozsudkom uložil odporcovi zaplatiť sťažovateľke sumu 11 038,63 €, trovy právneho zastúpenia v sume 5 991,45 € a štátu uhradiť preddavkové trovy,

- č. 1. 246 – 249 – písomné vyhotovenie rozsudku,

- č. 1. 253 – 255 odvolanie vedľajšieho účastníka z 23. decembra 2009; žiadal, aby krajský súd *„zmenil rozsudok okresného súdu v napadnutej časti tak, že návrh navrhovateľky na zaplatenie bolestného podľa § 7 ods. 3 vyhlášky... zamietol a... nepriznal navrhovateľke náhradu trov konania...“*. Ďalej uviedol, že *„okresný súd vo veci riadne zistil skutkový stav... vec nesprávne právne posúdil a vyvodil nesprávny právny záver... nesprávne vyložil ustanovenie vyhlášky... pri hodnotení podmienok bolestného a jeho zvýšenia podľa ustanovenia § 7 ods. 3 citovanej vyhlášky... súd nedostatočne postupoval pri vyhodnocovaní dôkazov podľa ustanovenia § 132 O. s. p.... nesprávne rozhodol o trovách konania... mal priznať... len 1/3 trov...“*.

- č. 1. 253 – 255 – vyjadrenie sťažovateľky z 5. februára 2010 k odvolaniu vedľajšieho účastníka,

- č. 1. 284 – 286 – zápisnica o pojednávaní krajského súdu z 23. februára 2011; vedľajší účastník trval na dôvodoch uvedených v odvolaní, právny zástupca sťažovateľky trval *„na našich predrokových dôkazoch... aj na skutočnostiach a vyjadreniach, ktoré sme prezentovali... čo sa týka výhrad vedľajšieho účastníka o možnosti navýšiť už navýšené základné bodové ohodnotenie... rozhodnutie prvostupňového súdu v danej veci bolo správne a na mieste...“*. Krajský súd pojednávanie odročil na 16. marec 2011 pre účely vyhlásenia rozsudku,

- č. 1. 288 – zápisnica krajského súdu zo 16. marca 2011 o vyhlásení rozhodnutia; krajský súd rozsudkom zmenil prvostupňové rozhodnutie tak, že odporca je povinný zaplatiť sťažovateľke 317,67 € a v prevyšujúcej časti návrh zamietol; účastníkom nepriznal

právo na náhradu trov prvostupňového a druhostupňového konania a uložil povinnosť zaplatiť trovy preddavkované štátom,

- č. l. 289 – 297 – písomné vyhotovenie druhostupňového rozsudku zo 16. marca 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 18. marca 2011,

- č. l. 299 – 307 – dovolanie sťažovateľky z 25. marca 2011, ktorá s „... rozhodnutím ako aj odôvodnením odvolacieho súdu sa nestotožňujeme a máme za to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec... taktiež sa nestotožňujeme s názorom súdu ohľadom nepriznania trov konania... boli... nesplnené všetky zákonné predpoklady pre použitie ust. §-u 142 ods. 3 O. s. p... nestotožňujeme sa ani s výrokovou časťou rozsudku, v ktorom zaviazal navrhovateľku zaplatiť trovy preddavkované štátom...“,

- č. l. 311 – 312 – vyjadrenie vedľajšieho účastníka z 29. apríla 2011 k dovolaniu, v ktorom najmä polemizoval s právnym názorom (interpretáciou) sťažovateľky k ustanoveniu § 7 ods. 3 vyhlášky („*prípady hodné osobitného zreteľa... zvlášť mučivé útrapy a mučivé stavy...*“); jeho aplikovania v posudzovanej veci s prihliadnutím (konfrontáciou) na závery znaleckého posudku, ako aj s posudzovaním „*presvedčivosti*“ odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu,

- č. l. 326 – 328 – písomné vyhotovenie rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 171/2011 z 28. novembra 2012, ktorým dovolanie sťažovateľky zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov dovolacieho konania (poslednému účastníkovi konania bol doručený 11. marca 2013).

IV.

10. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o

ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Sťažovateľka sa domáhala toho, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označenými rozhodnutiami menovaných všeobecných súdov (body 1 a 7).

12. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 264/2011).

14. Sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti predovšetkým domáhala vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu z 28. novembra 2012, ktorým dovolanie sťažovateľky zamietol „podľa § 243b ods. 1 O. s. p.“, a jemu predchádzajúcim potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu zo 16. marca 2011.

15. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu vrátane práva na spravodlivé konanie je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

16. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane odvolacieho konania či konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07). Rovnako ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 252/2012).

17. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

18. Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku (odvolania či dovolania) uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného odvolania či dovolania vôbec boli naplnené.

19. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

20. Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Podľa ustanovenia § 243b ods. 1 OSP dovolací súd dovolanie zamietne, ak nie sú dané dôvody dovolania a nezistil ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Podľa ustanovenia § 243b ods. 4 OSP dovolací súd rozhoduje rozsudkom, ak zamietá dovolanie proti rozsudku alebo ak mení rozsudok; inak rozhoduje uznesením.

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 OSP dovolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

21. Ústavný súd z tohto hľadiska (body 19 a 20) preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 171/2011 z 28. novembra 2012, ktorým zamietol dovolanie sťažovateľky. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd po uvedení priebehu a výsledku konania na okresnom súde v podstatnom oboznámil rozhodnutie, faktické a právne závery krajského súdu:

«Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie vedľajšej účastníčky rozsudkom zo 16. marca 2011 sp. zn. 6 Co 107/2010 v spojení s opravným uznesením z 26. mája 2011 sp. zn. 6 Co 107/2010 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 317,67 EUR do troch dní a vo zvyšku žalobu zamietol. Zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania. Rozhodol aj o povinnosti žalobkyne a žalovaného zaplatiť na účet súdu prvého stupňa náhradu trov štátu, každý po 56,80 EUR, a o povinnosti žalovaného zaplatiť na účet tohto súdu súdny poplatok 16,50 EUR. Na rozdiel od prvostupňového súdu bol toho názoru, že u žalobkyne nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len „vyhláška č. 32/1965 Zb.“). Uviedol, že postup podľa uvedeného ustanovenia musí mať oporu v skutkových zisteniach a musí byť podložený takými skutočnosťami a okolnosťami, ktoré sú tak výnimočné, že nepostačuje základné odškodnenie ani po zvýšení bodového hodnotenia znalcom. Pri bolestnom možno pristúpiť k jeho mimoriadnemu zvýšeniu, ak poškodený trpí zvlášť mučivými útrapami alebo mučivými stavmi, prípadne ak je obzvlášť citlivý, prípadne nemožno tlmiť bolesť medikamentóznou liečbou. Zo zisteného skutkového stavu vyvodil záver, že žalobkyňa netrpela bolesťami majúcimi charakter zvlášť mučivých útrap a nebolo preukázané, že by jej bolesť spôsobovala zvlášť mučivé stavy. Priebeh jej liečby bol bez komplikácií, bolesti a sprievodné ťažkosti neboli výnimočné, ale boli primerané utrpeným zraneniam. Uplatnený nárok preto považoval za opodstatnený len do výšky rozdielu medzi sumou zodpovedajúcou bodovému hodnoteniu určenému znalcom (384,5 bodov x 60 Sk) 23 070 Sk a sumou plnenou žalobkyni v priebehu konania vedľajšou účastníčkou 13 500 Sk, t. j. v sume 9 570 Sk (317,67 EUR).»

Následne oboznámil podstatu dovolacej argumentácie sťažovateľky:

„Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobe vyhovel, alebo aby ho zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci týmto súdom namietajúc, že právna úprava týkajúca sa odškodňovania bolesti nepozná a nedefinuje pojem zvlášť mučivej útrapy a zvlášť mučivého stavu. Namietala aj nedostatok riadneho odôvodnenia a nepresvedčivosť

rozsudku odvolacieho súdu. Poukazovala tiež na výsledky znaleckého dokazovania o bolestivom spôsobe liečby a na skutočnosť, že znalec zvýšil základnú sadzbu bolestného na dvojnásobok.“

Svoje rozhodnutie odôvodnil najvyšší súd takto:

«Najvyšší súd... (ďalej len „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal tento rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Dovolací súd predovšetkým z úradnej povinnosti skúmal existenciu väd konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 O. s. p. a iných väd, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zistil, že z obsahu spisu žiadne takéto vady nevyplývajú. Za nedôvodnú v tomto smere považoval námietku dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu. Z odôvodnenia tohto rozsudku je zrejmé, že odvolací súd dal odpoveď na všetky podstatné skutkové a právne otázky týkajúce sa uplatneného nároku, pričom dôvody rozhodnutia sú jasné a presvedčivé. V odôvodnení rozsudku na strane 5 až 7 odvolací súd najprv podrobne zosumarizoval skutkové zistenia vyplývajúce z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa a následne objasnil svoje úvahy týkajúce sa interpretácie dôvodov hodných osobitného zreteľa umožňujúcich mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť, a vysvetlil aj svoje závery o tom, prečo zistený skutkový stav neumožňoval u žalobkyne konštatovať existenciu takýchto dôvodov. Poukázal tiež na to, že primeranosť odškodnenia za bolesť so zreteľom na konkrétne okolnosti (združené poranenie s predĺženou dobou liečby a operačné zákroky) zohľadnil znalec zvýšením bodového hodnotenia na dvojnásobok základnej sadzby. Okolnosť, že odpoveď odvolacieho súdu na skutkový a právny stav dovolateľku neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie odvolacieho rozsudku nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek účastníka konania.

Následne sa preto dovolací súd zaoberal správnosťou napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, t. j. či rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Nesprávnym právnym posúdením veci treba rozumieť nesprávnu aplikáciu hmotného práva na zistený skutkový stav alebo jeho nesprávny výklad, ktorý má za následok nesprávne rozhodnutie. V rámci dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, dovolací súd skúma, či zistený skutkový stav umožňoval, resp. neumožňoval právny záver, ku ktorému dospel odvolací súd.

V preskúmvanej veci bolo dovolaním spochybnené právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa pre mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesti spôsobené poškodením zdravia žalobkyne a jeho liečbou. Podľa názoru dovolacieho súdu riešenie tejto otázky odvolacím súdom bolo správne.

Z obsahu spisuje zrejme, že odvolací súd sa neodchýlil od skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, ale dôsledne z neho vychádzal. Správne aplikoval na daný prípad vyhlášku č. 32/1965 Zb., platnú v čase poškodenia zdravia a liečby žalobkyne, a správne interpretoval ustanovenie § 7 ods. 3 tohto právneho predpisu, keď voči jeho príkladnej konkretizácii dôvodov hodných osobitného zreteľa pre mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť nemožno mať výhrady. Právny záver odvolacieho súdu o tom, že v danej veci sa nejedná o prípad hodný osobitného zreteľa, ako výsledok jeho úvahy vychádzajúcej zo skutkových zistení, podľa ktorých žalobkyňa netrpela bolesťami majúcimi charakter zvlášť mučivých útrap, priebeh liečby bol bez komplikácií, bolesti a sprievodné ťažkosti neboli výnimočné a boli primerané utrpeným zraneniam, dovolací súd nemal dôvod spochybníť. Úvahy odvolacieho súdu neboli totiž zjavne neprimerané, ale naopak zodpovedali zisteným skutočnostiam. Správny bol aj jeho právny záver, že v súvislosti s uplatneným nárokom nebolo možné prihliadnúť na okolnosti, na ktoré v konaní poukazovala žalobkyňa, a to na jej zhoršujúci sa zdravotný stav, trvalé následky úrazu, obmedzenia v pracovnom i osobnom živote, odkázanosť na pomoc okolia či príbuzných, na skutočnosť, že úraz utrpela v mladom veku a že prekonala psychické traumy. Tieto okolnosti by mohli byť relevantné pri nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý však nebol predmetom konania. Dovolací súd sa so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu stotožňuje a v podrobnostiach na ne poukazuje.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne smerujúce proti správne mu rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

Úspešnému žalovanému a vedľajšej účastníčke náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože im v súvislosti s ním žiadne nevznikli.»

22. Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného konštatuje, že v dovolacom konaní nedošlo k odňatiu možnosti preskúmania napadnutého výroku odvolacieho súdu, pretože najvyšší súd postupoval v súlade s normami občianskeho súdneho konania, ak po preskúmaní odvolacieho rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo, zamietol dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu „*podľa § 243b ods. 1 O. s. p.*“ ako nie dôvodné (nebol zistený sťažovateľkou uvádzaný dôvod „*§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.*“). Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 171/2011 z 28. novembra 2012 obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a nejde o arbitrárne rozhodnutie nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

23. Z uvedených skutočností vyplýva, že medzi namietaným rozsudkom najvyššieho súdu a možnosťou porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

24. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 107/2010 a jeho rozsudkom zo 16. marca 2011, ktorým na odvolanie sťažovateľky rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 100/2003-246 z 15. decembra 2009 zmenil (pozri body 2 a 9). Ústavný súd sa preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zaoberal aj tvrdením sťažovateľky o porušení označeného práva predmetným rozhodnutím krajského súdu.

25. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený

skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

26. Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na spravodlivé súdne konanie stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

27. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

28. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04, I. ÚS 200/2012) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

29. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

30. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

31. Sťažovateľka namietala tiež nezákonnosť a neústavnosť postupu v jej veci konajúcich všeobecných súdov týkajúcu sa rozhodovania o náhrade trov konania (pozri bod 5).

32. Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

33. Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle.

34. Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 229/07, III. ÚS 315/08) konštatuje, že práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy).

35. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd, akokoľvek

sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a ku zrušeniu napadaného výroku o nákladoch konania sa uchyluje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo.

36. Ústavný súd konštatuje, že po preskúmaní obsahu a spôsobu odôvodnenia napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov v časti, v ktorej sa venovali problematike náhrady trov konania, predmetné rozhodnutia obsahujú dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Vychádzajúc zo svojej judikatúry a s prihliadnutím na výsledok ústavnej konfrontácie medzi námietkami sťažovateľky a napadnutými rozhodnutiami z hľadiska možného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že pri odôvodňovaní svojich právnych záverov sa odvolací súd a aj dovolací súd pridržali ustanovení § 142 ods. 2 v spojení s § 224 ods. 1 OSP, resp. § 243b ods. 5 OSP, § 243c OSP, ktoré umožňovali zvoliť daný postup. Skutočnosť, že sťažovateľka sa najmä s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia (rozhodnutí). Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

37. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto jej časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

38. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny,

resp. práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri body 1 a 7).

38.1 Predpokladom začatia konania o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je využitie právnych prostriedkov, ktoré zákon na ochranu základných práv sťažovateľovi poskytuje (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), konkrétne podanie sťažnosti na priet'ahy v konaní podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Nevyužitie tohto účinného právneho prostriedku sťažovateľkou má za následok odmietnutie sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Keďže sťažovateľka nepreukázala podanie predmetnej sťažnosti predsedovi krajského súdu a ani najvyššieho súdu (pozri tiež body 8.1 a 8.2), ústavný súd jej sťažnosť v tejto jej časti ako neprípustnú odmietol.

38.2 Ďalším dôvodom odmietnutia sťažnosti v tejto jej časti je jej zjavná neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd podľa svojej stabilnej judikatúry (napr. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00) poskytuje ochranu tomuto právu len vtedy, ak bola uplatnená v čase, keď k porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo. Posudzovaná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 2. apríla 2013, teda v čase, keď namietané konania pred všeobecnými súdmi už boli právoplatne skončené (pozri bod 9).

V.

39. Ako jedným z dôvodov namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľka argumentovala postupom najvyššieho súdu, ktorý jej nedoručil vyjadrenia vedľajšieho účastníka k jej dovolaniu, a „*tak nemohla k menu zaujať právne stanovisko*“. Poukázala tiež na rozdielnu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu v skutkovo a právne analogických veciach (pozri bod 4).

39.1 Komparáciou vyjadrení a stanovísk sťažovateľky a vedľajšieho účastníka (k žalobe, k znaleckému posudku, vyjadrenia na pojednávaniach a k odvolaniam) vyplývajúcich z obsahu súdneho spisu (pozri bod 9) ústavný súd konštatuje v zásade totožnú argumentáciu (a protiargumentáciu) oboch účastníkov konania k predmetu všeobecnými súdmi prejednáwanej veci. Ani z obsahu dovolania sťažovateľky a vyjadrenia vedľajšieho účastníka k nemu (č. l. 299 – 307; č. l. 311 – 332 predmetného súdneho spisu) nevyplývajú také nové podstatné faktické a právne skutočnosti, ktoré by už neboli týmito účastníkmi v priebehu doterajšieho súdneho konania vzájomne pertraktované. Z uvedeného dôvodu namietaná skutočnosť nebola spôsobilá prinajmenšom materiálne porušiť sťažovateľkou označené základné právo.

39.2 Pokiaľ sťažovateľka namieta odlišný postup a právne závery najvyššieho súdu v iných konaniach o analogických veciach, ústavný súd poznamenáva, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon o súdoch [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (mutatis mutandis I. ÚS 17/01). Preto ak všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe v zásade vidieť porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže zaujatie stanovisk k výkladu zákonov a iných než ústavných predpisov je vo výlučnej kompetencii najvyššieho súdu. Navyše, nosné jadro sťažovateľkou použitej argumentácie v tomto ohľade (pozri v bode 4 sťažovateľkinu citáciu – „*vo svojich nespočetných rozhodnutiach týkajúcich sa odškodňovania škody na zdraví ... zrušil rozsudky odvolacích súdov práve z nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutia pri zmenách rozsudkov...*“), poukazujúce na skutkové nedostatky, a nie na (hmotno)právnú rozdielnosť, nespĺňa bez ďalšieho parametre rozdielneho rozhodovania o tej istej/podobnej veci.

40. Po odmietnutí sťažovateľkinej sťažnosti ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa jej ostatnými návrhmi, t. j. návrhom na zrušenie označených rozhodnutí

menovaných všeobecných súdov, priznaním jej náhrady trov konania a primeraného finančného zadosťučinenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2013